

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Plzeň, Slovanská alej 20, 326 00 Plzeň

Plzeň 27. 10. 2014
čj. UKZUZ 082394/2014

Zpráva č. 19 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 22.9. - 26.10.2014

1. Počasí

Ve sledovaném období s výjimkou posledních pěti dnů bylo teplé počasí s častými mlhami a inverzí, převažovalo oblačno. Od 22.9. bylo převážně oblačno s denními teplotami okolo 15 °C, ojediněle slabý déšť. Od 27.9. následovalo protrhání oblačnosti na polojasné počasí s častými ranními mlhami. Odpolední teploty se pohybovaly okolo 20 °C. Nejtepleji bylo v pondělí 29.9., kdy se teplota vyšplhala až na 25 °C. Ve dnech 16.-17.10. se dostavilo deštivé počasí. Ranní teploty se většinou držely okolo 10 °C až do 21.10. V posledním sledovaném týdnu se s přicházející studenou frontou výrazně ochladilo a místy se dostavil intenzivní déšť. Ranní teploty klesly na 4 až 8 °C a denní teploty se pohybovaly už jen mezi 8 až 12 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V celém sledovaném období měli zemědělci ztížené podmínky pro podzimní práce, protože jsou pozemky podmaččené a od 20.10. často rozbahněné. Na Klatovsku ve 43. týdnu docházelo na mnoha místech v blízkosti vodních toků ke zvedání vodní hladiny a zaplavení přilehlých luk, např. řeka Otava stoupla na 3. povodňový stupeň. Ozimé řepky vytvořily na většině ploch přízemní listovou růžici, která je často napadena mšicí zelnou. Na řadě lokalit bylo provedeno chemické ošetření porostů řepky proti dřepčíkům a housenicím pilatky řepkové. Vzhledem k velmi teplému průběhu podzimu je větší riziko přenosu virových chorob křískem polním v časně setých ozimých obilovinách. Některé porosty byly proto insekticidně ošetřeny. Na polích se dokončuje setí ozimých pšenic, nadále probíhá sklizeň brambor, kukuřice a píce na senáž. V okrese Plzeň – sever (Radčice) a Rokycany (Němčovice a Všenice) došlo k potvrzení dalšího výskytu octomilky *Drosophila suzukii*.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 12 - 21, fáze 2. listu: 2. list rozvinutý až první odnož viditelná: počátek odnožování)

První a zároveň střední výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** byl zjištěn v okrese Domažlice (Strýčkovice, 13.10.) a slabý výskyt byl sledován na výdrolu v témže okrese (Strýčkovice, 13.10.).

Pozorování za slunného, bezvětrného počasí se provádí smýkáním na řidších a prosvětlených porostech.

Chemická ochrana se doporučuje při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků.

Je třeba střídat insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předejití vzniku rezistence.

OVES SETÝ

V okrese Rokycany (Ejovice, 30.9.) byl na strništi pozorován slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Pozorování **hrabošů** se provádí v porostech na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10 x.

Chemické ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 až 600 užívaných nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 12 – 24, fáze 2. listu: 2. list rozvinutý až čtvrtá odnož viditelná)

V okrese Domažlice (Chrastavice, 21.10.) zaznamenán první slabý výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)**.

Pozorování a ochrana viz pšenice ozimá.

KUKUŘICE (RF 85 - 99, vosková (silážní) zralost, zrna žlutavá až žlutá: těstovitá konzistence: asi 55% sušiny zrna až sklizňová zralost- plodina sklizena)

Slabý výskyt **běloužkové hniloby obilek kukuřice (*Fusarium spp.*)** byl sledován v okrese Tachov (Částkov u Tachova, 30.9.), Plzeň – jih (Štáhlavice, 1.10. a Dolní Lukavice, 10.10.) a Rokycany (Němčovice, Střapole a Volduchy, 2.10.).

Preventivní ochrana spočívá v zapravování posklizňových zbytků do půdy, udržování půdy v dobrém strukturním a výživovém stavu a hubení zavíječe kukuřičného. Není registrován žádný fungicid.

Slabý výskyt larev **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** byl zjištěn v okrese Plzeň – jih (Štáhlavice, 1.10. a Dolní Lukavice, 10.10.) a Rokycany (Němčovice, Střapole a Volduchy, 2.10.).

Účinnost chemické i biologické ochrany je závislá na přesné signalizaci výskytu dospělců v porostu kukuřice. Výsledky monitoringu letové aktivity pomocí světelných lapáků jsou aktualizovány na webových stránkách ÚKZÚZ. Počátek i průběh letu lze monitorovat také pomocí sum efektivních teplot. Optimální termín chemického ošetření nastává v době, kdy se z prvních nakladených vajíček začínají líhnout housenky, tj. když ve vajíčkách prosvítá tvar housenky s tmavou hlavou.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 13 - 19, 3. pravý list vyvinutý až 6 až 9 a více listů vyvinuto)

První a zároveň střední výskyt **plísně brukvovitých (*Peronospora parasitica*)** byl pozorován v okrese Domažlice (Domažlice, 30.9. a poté 21.10.). Slabý výskyt hlášen z okresu Plzeň - jih (Štáhlavice, 14.10.).

Pozorování se provádí po vytvoření přzemní růžice listů, fáze 15 – 26 BBCH při úhlopříčném průchodu porostem, prohlédnou se vždy 2 za sebou rostoucí rostliny.

Preventivní ochranou je likvidace posklizňových zbytků. Přímá ochrana: byla zaznamenána vedlejší účinnost podzimního ošetření proti fomovému černání stonků řepky, pokud se použijí přípravky účinné na oomycety.

První a zároveň střední výskyt **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** zaznamenán v okrese Domažlice (Domažlice, 30.9. a poté 21.10.). Slabý výskyt pozorován v okrese Plzeň – jih (Šťáhlavice, 1.10. a 14.10.), Domažlice (Domažlice, 21.10.) a Rokycany (Němčovice, 24.10.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny.

Ochrana: zdravé osivo, minimálně tříletý osevní postup. Časně jarní fungicidní ošetření může snížit celkové napadení a zpomalit průběh infekce, ale nezničí již infekce, které vznikly na podzim.

První slabý výskyt **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** zjištěn v okrese Plzeň – jih (Horní Lukavice, 10.10.), poté v okrese Domažlice (Domažlice, 21.10.) a Rokycany (Němčovice, 24.10.). Silné výskyty hlášeny z okresů: Plzeň – jih (Šťáhlavice, 14.10. a Horní Lukavice, 16.10.), Klatovy (Hrádek u Sušice, 16.10. a Bezděkov u Klatov, 17.10.) a Domažlice (Domažlice, 21.10.).

V období od 15.10. do 31.10. se při průchodu porostem na padesáti rostlinách sleduje počet napadených rostlin mšicí zelnou.

Chemická ochrana se provádí na jaře do 10 dnů po odkvětu.

První slabý výskyt min **vtalky zelné (*Phytomyza rufipes*)** na listech sledován na Domažlicku (Domažlice, 30.9.).

První slabý výskyt **pílatky řepkové (*Athalia rosae*)** byl zaznamenán na Domažlicku (Domažlice, 30.9. a 21.10.) a Rokycansku (Němčovice, 30.9.). Střední výskyt byl zjištěn na Plzni – jihu (Šťáhlavice, 1.10.) a Tachovsku (Holostřevy, 21.10.).

Výskyt housenic na padesáti rostlinách při průchodu porostem se pozoruje v růstové fázi po vytvoření listové růžice.

Nepřímá ochrana: likvidace brukvovitých plevelů a posklizňových zbytků. Kritické číslo je 1 a více housenic průměrně na jednu rostlinu. Obvykle stačí ošetření v ohniscích výskytu od vzejití do konce října.

Slabý výskyt dospělců **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala*)** pozorován v okrese Klatovy (Bezděkov u Klatov, 23.9., 26.9., 30.9., 3.10. a 14.10.), Domažlice (Domažlice, 23.9., 26.9., 30.9., 3.10. a 14.10.) a Plzeň – jih (Šťáhlavice, 1.10. a 14.10., Horní Lukavice, 14.10. a 16.10.).

Chemická ochrana se provádí mořením osiva a aplikací insekticidů proti dospělcům. Ošetření se na podzim doporučuje při 1 – 3 broucích na 1 m řádku nebo při 100 a více broucích ve 3 Mörickeho miskách za den.

Na Klatovsku (Bezděkov u Klatov, 23.9. a 26.9.) byl sledován slabý výskyt **slimáčka síťkovaného (*Deroceras reticulatum*)**.

Slabý výskyt slimáčka polního (*Deroceras agreste*) zjištěn v okrese Klatovy (Bezděkov u Klatov, 23.9.).

Jedinci slimáčků se sledují pod nalíčenými pastmi např. z vlnité lepenky překryté černou folií ve tvaru čtverce o straně 50 cm. Prahem škodlivosti jsou 3 jedinci na 1 past a 1 den.

K preventivním opatřením patří likvidace posklizňových zbytků, výdrolu a plevelů. Po zjištění výskytu je nejvhodnější moluskocid aplikovat do řádků při setí nebo 2 až 3 dny před vzejitím.

První slabý výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) byl zaznamenán v okrese Domažlice (Domažlice, 30.9. a 21.10.), poté v okrese Plzeň – jih (Štáhlavice, 1.10.) a Klatovy (Hrádek u Sušice, 16.10.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10 x.

Chemické ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 až 600 užívaných nor na 1 ha.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 99, hlízy odloučené od stonků)

V okrese Klatovy (Milínov, 1.10.) pozorován slabý výskyt larev kovaříků (*Elateridae*) v hlízách.

PÍCNINY

JETEL LUČNÍ

Slabý výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) sledován v okrese Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 25.9. a Všebořovice, 26.9.), Rokycany (Svojkovice, 30.9.) a Domažlice (Jeníkovice u Horšovského Týna, 21.10.).

Způsob pozorování hraboše polního viz řepka ozimá.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

Slabý výskyt rytí prasete divokého (*Sus scrofa*) byl hlášen z okresu Domažlice (Jeníkovice u Horšovského Týna, 21.10.).

TOLICE VOJTĚŠKA

Na Plzni – severu (Kopidlo, 8.10.) zjištěn slabý výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*).

Způsob pozorování hraboše polního viz řepka ozimá.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

PASTVINY, LOUKY, TTP

TTP

V okrese Tachov (Tachov, 23.9., Úšava, 30.9., Brod nad Tichou, 9.10. a Kurojedy, 21.10.) a Klatovy (Srní, 16.10.) byl zaznamenán slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Při pozorování hrabošů se zjišťují počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 až 600 užívaných nor na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 85 - 89, pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost)

V okrese Rokycany (Němčovice 23.9.) pozorován slabý výskyt poškození plodů **moniliniovou hnilobou jablek (*Monilinia fructigena*)**.

Základem ochrany jsou preventivní opatření, zejména taková, která zajišťují vzdušnost porostu a korun stromů. Důsledně je třeba odstraňovat a likvidovat napadené hnijící a mumifikované plody. Významná jsou také opatření proti poranění plodů, zejména ochrana proti obaleči jablečného. Před sklizňové chemické ošetření spolu se šetrnou sklizní omezí rozvoj moniliové hniloby během skladování.

V okrese Karlovy Vary (Stará Role, 22.9. a 29.9.), Rokycany (Němčovice, 23.9., 2.10., 16.10. a Všenice, 16.10.) a Plzeň – sever (Radčice, 1.10.) byl zjištěn a potvrzen výskyt **octomilky (*Drosophila suzukii*)**.

OKRASNÉ DŘEVINY

Jilm

V okrese Domažlice (Domažlice a Štichov, 19.9.) byl pozorován a následně diagnostikou potvrzen výskyt housenic a požerků **pilatěnky (*Aproceros leucopoda*)**.

SVĚTELNÉ LAPAČE

Ve všech světelných lapačích oblasti byla nepravidelně ve velmi nízkém počtu zachycována **osenice černé C (*Xestia c-nigrum*)**. **Kovolesklec gama (*Autographa gamma*)** byl zachycen v jediném kuse v okrese Klatovy (Horažďovice, 22.9.).

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Žaneta Ernestová